

Lys på p-pladser

- OPLEVELSE OG TRYGHED

God belysning af p-pladser handler om andet og mere end opfyldelse af krav til lux-niveau og regelmæssighed. P-pladser skal være et trygt sted at opholde sig, lyset skal passe til omgivelserne, og der bør ikke være lysforurening. Det kan opnås ved at skabe variation i belysningen, belyse vertikale flader og træer samt vælge passende lysfarve, belysningsniveau og lysfordeling.

AF ANNI HØY
Lysdesigner
MOE A/S
aho@moe.dk

I Tyskland skal minimum 30 % af parkeringspladserne være *frauenplatzen*, det vil sige særlige parkeringsbåse for kvindelige biler. Og I kan godt spare jer, det er ikke fordi kvinder er dårlige til at parkere - det er parkeringsbåse placeret og belyst med særligt fokus på at ska-

be tryghed for kvinder. Hvad nu hvis oplevelsen af tryghed blev målet for belysningen på alle p-pladser?

Parkeringspladser er ofte utrygge steder - øde og mennesketomme, projekteret i sidste øjeblik med for høje master med dårligt afskærmede armaturer >>

AF MERETE MADSEN
Lysdesigner
MOE A/S
mema@moe.dk

Velbelyste p-pladser med cykelparkering uden lysforurening eller generende lys hos beboerne.

og optik, som slet ikke bliver tænkt sammen med de omkringliggende omgivelser eller menneskers oplevelse af lys.

Måske er det fordi, belysningen på p-pladser bliver overset eller nedprioriteret. Måske belysningsarmaturer med LED-lyskilder er mere blændende, end lysbereg-

ningerne viser, og der har været mere fokus på det simple energiforbrug, forstået som lm/W, end at skabe en belysning for mennesker.

Det har vi ikke råd til i fremtiden! Hvis mennesker føler sig utrygge og ikke kan se og orientere sig på grund af dårlig be-

lysnings og blændingsgener, er hver eneste lm/W spild af penge, og det er ikke bæredygtigt.

Tryghed og orientering

Den gode parkeringsbelysning er et jævnt belyst parkeringsområde med en god

Trygheds- og stemningskabende belysning på Sluseholmen i København.

varm lysfarve og velafskærmede armaturer med rette lyspunkthøjde i forhold til menneskers øjenhøjde og omgivelserne. Først og fremmest er det vigtigt at skabe overskuelighed og intuitiv wayfinding. Selve parkeringsområdet bør være jævnt belyst, og der kan skabes fokus på fod-

gængerområder og andre funktionsområder som fx cykelparkering med mere varieret belysning. Det kan være velafskærmede spots på master, der fremhæver parkeringsområdets orienteringspunkter. Stier med pullertbelysning skaber ligeledes wayfinding ved at adskille sig fra det store p-område og ved en lav optisk føring efter lyset. Vi mennesker søger intuitivt mod lyset, og derfor er det afgørende at skabe hierarki i lyset. Det er derfor vigtigt, at indgangspartier og andre fokusområder bliver særlig godt belyst.

Belysning af ansigter er ofte et kriterium for tryghedsskabende belysning. Selvom pullerter ikke skaber tydelig ansigtsgenkendelse, skaber det en "privat" stemning - særligt ved stier til og fra p-pladsen. På den måde er pullertbelysningen med til at skabe wayfinding, ved at lyset adskiller sig fra p-pladsens højere hovedbelysning.

Stemningskabende belysning

Belyste træer skaber stemning. Placeringen af parklamper mellem træer er en fin balance. På den ene side må træerne selvfølgelig ikke skygge for meget for lyset, på den anden side skaber belyste træer både tryghed og stemning. Tryghed ved at belyse vertikale flader som træstammer, grene og blade, stemning ved det lys- og skyggespil, der skabes, når lyset kastes gennem træernes løv - lidt som solens stråler i skoven en forårsdag.

I virkeligheden handler det om at tænke kreativt og prioritere belysning i forhold til landskab og inventar. Små spots i bede skaber variation og stemning. Integreret belysning under bænke eller i cykelstativer er både funktionelt, stemningskabende - og dermed tryghedsskabende. Man kan se det, man har behov for, og den rare stemning vil betyde, at flere mennesker opholder sig længere tid i områ-

det, simpelthen fordi der er rart at være. Det skaber tryghed.

Fremtiden og miljøet

I dag er cykelparkering vigtig - ikke mindst i byerne. Vi opfordres til at bruge cyklen oftere af hensyn til miljøet. Derfor er det særlig vigtigt, at der bliver etableret gode, trygge og veloplyste cykelparkeringspladser. Hvor det ikke er økonomisk muligt at fremføre el til belysningen, kan solcelledrevet belysning i cykelstativer være et fornuftigt alternativ.

Fremtidens parkeringsområder skal tænkes som multifunktionelle områder, der også er grønne oaser med træer og blomster og afvandingssystemer af hensyn til biodiversitet og klimaet.

Lysforurening er blevet et af nutidens alvorlige problemer. Lysforurening er spild af penge og energi, men det forstyrrer også dyrelivets og menneskers naturlige døgnrytme. Heldigvis er problemet let at løse - det kræver bare lidt omtanke. Velafskærmede belysningsarmaturer med rette belysningsniveau, farvetemperatur og lysfordeling med natdæmp og kortest mulig brændetid er en god start.

I bebyggede områder skal belysningen fra både master og pullerter afskærmes, og spotbelysning rettes væk fra bygninger, så man ikke generer beboerne ved at lyse ind ad vinduerne eller skaber uskønne lysklatter på facaderne.

En velprojekteret og velbelyst p-plads behøver ikke at blive dyrere at udføre, men der skal tænkes tryghed og velvære ind i projektet. Ligger p-pladsen i et mørkt naturområde, skal belysningen være nedtonet og i en varm farve. Ligger den derimod i et oplyst byområde, må belysningsniveauet på p-pladsen ikke være lavere end lyset i området, da den så kan føles mørk og utryg. ●